

NECATİ TOSUNER: 'Yazmak karşılıksız bir sevdaya benzer!'

Haldun Taner ve Sait Faik gibi usta öykücülerin adını taşıyan ödüllere değer görülmüş eserlerin yazarı, Atilla İlhan Roman Ödülü'nün sahibi Necati Tosuner için Türkiye Yazarlar Sendikası tarafından, uzun yıllardır yaşadığı Kadıköy'de bir gece düzenlenecek. Kadir İncesu, Gazete Kadıköy için Tosuner ile konuştu.

Kadir İNCESU Türkiye Yazarlar Sendikası tarafından Kadıköy'ü mesken eyleyen yazarlarımızdan Necati Tosuner için 12 Haziran 2014 Perşembe günü, Kadıköy Belediyesi Barış Manço Kültür Merkezi'nde "Emek Edebiyat Günleri" kapsamında bir gece düzenleniyor. "Bir Uzun Yol Öyküsü: Necati Tosuner" etkinliğinde birçok yazar Necati Tosuner'i anlatacak.

Biz de bu özel geceyi vesile bilip, Bostancı'daki Hatay Restoran'da, onun adını taşıyan masada ve duvardaki fotoğrafların tanıklığında, yazarlıkta 51 yılı geride bırakmış Necati Tosuner ile hayata ve yazıya dair konuştuk.

Nasıl bir çocukluk geçirdiniz? Nasıl bir evde yaşadınız?

Ben Ankara'da doğdum. 70 yıl önce evimizin olduğu semtin adına Balıkesir derlerdi. O günlerde kentlinin merkezlerinden biri olan Cebeci'de hemen bir yokuş üzerindeydi ev ama kent, bizim oraya doğru biraz geç geliyordu. O yıllarda geçekodu diye bir şey henüz başlamamıştı. Ama inşaat malzemesi pek az bulunduğu için, yeni dikilmiş meyve ağaçları arasında, gariban duruşu bir küçük ev işte... Su, bahçe-deki kuyudan çekilirdi ama eve elektrik gelmişti. Dıştan takılı, siyah elektrik düğmesine erişmek, büyümeyi gösterirdi. Elbette elektriği geç aşmak gerekirdi, çünkü pahalıydı. Evlere su bağlanması epeyce zaman aldı. Birbirinden uzağa yapılsa da çevredeki evler çoğaldı. Bizim oraya çıkan yokuşun ortasına Tıp Fakültesi Hastanesi yapıldı, bir görsen, pırıl pırıl! Hani, ayıp oluyor diye Balıkesir'i değiştirdiler. Balıkesir yapıldı. Ama kimse işlemedi! Herkes yine Balıkesir dedi. Sonradan, yukarıda kışın oradaki konağın adı verildi. Abidinpaşa dediler. Bugün de adı öyle. Benim "Çıkmazda"da anlattım o yılları.

Anne-baba, aile yapısı nasıl?

Bir memur ailesi işte. Annem ve babam Kayseri-Develi'den gelmiş, Ciciannem de İncesu'dan. Belki akraba çıkarsınız!

Yok, biz Malatyalıyız.

Tamam. Bizim evde babam annesinin sözünden hiç çıkmazdı. Büyükanem ne derse, o oluyordu. Bizde içli-dışlı denilir, halam ciciannemin ağabeyiyle evli. Bu da bazen özel durumlar yol açmıştır. Altı çocuk var evde. Ben en küçüğü. Benim büyüğüm kız boğmacadan öldü. Sonradan bir erkek kardeşim doğdu, yine altı çocuk olduk.

Küçük bir çocukken ne olmayı hayal ederdiniz?

Evdakilere yakıştırmayla, daha deniz görmeyen kaptan yapıldım. Kolları sarmalar

fağan... Hah, oysa hiç sevmeydim yakanmay! Yani, bu nedenle yazar olmuş değilim elbet...

Çocukluğunuzda yaşadığınız hangi olay geleceğinize yön verirken etkili oldu?

4 yaşındayken evdeki tavandan asılı salıncaktan düştüm. Şimdi süreç diye çok moda bir laf var. Doğrusu, çok sancılı bir süreç oldu: Bütün çocukluğum ve ilköğrenişim sancılar içinde geçti. Yine de, vücut istediği biçimi aldı.

Okula nerede başladınız?

Cebeci'de, Demirlibahçe İlkokulu. Hastalık nedeniyle geç başladım okula. Öğretmenim, Hayriye Hanım. Ben 5. sınıfa geçtiğim yıl Abidinpaşa'da ilkokul açıldı ama ben oraya gitmem diye direttim. Cebeci Ortaokulu var sonra. Atatürk Lisesi'ne başladığımda, evimiz Kızılay'a taşınmıştı.

İlk öykünüzün 1963 yılında Resimli Posta'da yayımlandığında neler hissettiniz?

Boyum şöyle dört parmak uzaması gibi bir duyguya kapılmışımdır. Ama adımı yanlış yazmışlardı: Necati Tosunlar. Dört parmakta daha fazla boy uzaması uygundur demek ki... Ama o da çok coşku verici bir şeydi benim için. Çünkü bir şey yapmak istiyordum. Ve bunun başladığını görebiliyordum. Nereye gidecekti bunu merak ediyordum yalnızca. Bu merak güzeldi.

Hangi cesaret daha lise öğrencisi olan Necati Tosuner'i tek başına İstanbul'a getirdi?

Daha büyükler bile doğru dürüst çıkmamış bir çocuk, değil mi... Şu var: Bugün 70 yaşında olmak ve kambur olmak bir şey değil. Ama 20 yaşında olmak ve bir kambur olmak, bir rezalettir. Bu toplumdaki, hele bu toplumun değer yargıları altında kambur olmak, daha büyük rezalettir. Bunu değiştirmek için, yaşadığım yalnızlık duygusundan kurtulmak için, kendi başıma geldim, kendi yalnızlığımıza sığındım. Lise kaydımı Pertevniyal'a aldım. Aksaray'da, Kafesçi İsmail Sokak'ta odum sobalı küçük bir oda. 1964. Milliyet'te, Varlık'ta yazıyorum. Bunca yıl sonra o günlere bakınca, güzel bir fotoğrafa benziyor. İlk kitabımın adı niçin "Özgürlük Masalı" olmuştur?.. İlk kitabımın ilk öyküsünün adı da şöyle: "Yalnızlığa Övgü".

O dönemde hangi yazarlardan etkilendiniz? Sait Faik'i biliyor muyuz...

Çocukluğumda, hiç kalkmadan aylarca yatmak zorunda kaldığım günlerde, kitap okumak,

bir kurtarıcı alışkanlık olmuştur benim için. Ama bu alışkanlık, bilinçli bir seçmeye yönelik değildi. O nedenle, her rastladığım yazarı okudum ben. Sonraları, edebiyatı tanımak için sistemli bir okuyuş geliştirdim kendime. Sen öğrenmeye hazırsan, her yazardan öğrenecek bir şey bulabilirsin. Bir şeyin nasıl yapılması gerektiğini değil yalnızca, bir şeyin nasıl yapılması gerektiğini de okuyarak öğrenebilirsin. Ama söylediğin doğru: Sait Faik'in her zaman gözümde aynı bir yeri oldu. Yaz-

Yaşadığınız başkaldırışın bir devamı gibidir. Bu konuda ben söylemeyi severim: Ben Almanya'ya gitmedim, Türkiye'den gittim! Genç adamın toplumsal yükümlülüklerinin onarılmasında çok yarar dokunmuşur Almanya'nın. "Sancı Sancı..." bunu başarıyla biçimde anlatır. Türk Dil Kurumu Ödülü verilir bu romana. İki buçuk yıl sonra döndüğümde, yaşamaya karşı daha bir direnç kazanmış olduğumu söyleyebilirim.

Son yıllarda hızlanan bir yazma süreci... Bu hızlanmada, kendinizi "biraz erken yaşlanmış" saymanızın da rolü oldu mu?

E, bir bakıyorsun, içdenin kokusu değişmiş sanki. Yahu, içde çiçeğin kokusu değişir mi?.. Peki, nedir değişen?.. Gençliğimde, 40 yaşını göremem diye düşündürdüm hep. Yani, öyle samimiyet gibi bir telaş yok!

"Kasrganın Gözü", "Susmak Nasıl da Yarıyor İnsanı" ve "Korkağın Türküsü". Bu üçleme planlı bir çalışma mıydı?

Türkiye'de, şu son yıllarda yaşananlar konu edinildiği ve olaylar sona ermeden yazıldığı için, öyle en baştan planlı üç roman olamazdı. "Kasrganın Gözü"nü yazmamış olsaydım, sonraki romanlar da yazılmış olmazdı. Tarihsel akış bakımından birbirini izleyen ve bitiren üç roman yazdım. Sonra-

Yıllar sonra Sait Faik Armağan'ı aldığınız

başlayanlar için şöyle bir önerim vardır: Kendine bir yazar seç. Ama ondan farklı ol.

Yıllar sonra Sait Faik Armağan'ı aldığınız

nızda neler hissettiniz?

1999. "Güneş Giderken". Ben ancak sekizinci öykü kitabımla Sait Faik alabildim. Bunu o zaman söyledim. Yalan yok!

Yazmak sizin için bir kaçış mıydı? Sadece "kader" yeterli olmasa gerek yazmak için?

Kaçış olur mu? Dedin merkezine yolculuk! Dinsel anlamın dışında olarak, yazmayı bir kader diye adlandırmayı severim. Çünkü bütün bir ömrünü vermek gerekir. Bunun bir şey yapayıp yaramayacağına da hiçbir zaman tam olarak bilemezsiniz.

Yazmak canınızı acıttı mı hiç?

Ama öyle lafları sevmem ben. Yazarken çok keyif aldığını söyleyenlere de şaşırım. Acı çekerek yazılır. Ben öyle biliyorum. Yazınca mutlu olursun. O başka. Yazmazsan da acı çekersin. Karşılıksız bir sevdaya benzer bu bakımdan. Ama güzeldir. 51 yıl sonra bunu çekmeden söyleyebilirim.

Gençken bir de Almanya'ya gidişiniz var. Bunun en önemli kazancı "Sancı Sancı..."'yı yazmanız oldu. Bunun dışında başka neler kazandırdı Almanya'ya size?

Yaşadığım başkaldırışın bir devamı gibidir. Bu konuda ben söylemeyi severim: Ben Almanya'ya gitmedim, Türkiye'den gittim! Genç adamın toplumsal yükümlülüklerinin onarılmasında çok yarar dokunmuşur Almanya'nın. "Sancı Sancı..." bunu başarıyla biçimde anlatır. Türk Dil Kurumu Ödülü verilir bu romana. İki buçuk yıl sonra döndüğümde, yaşamaya karşı daha bir direnç kazanmış olduğumu söyleyebilirim.

Son yıllarda hızlanan bir yazma süreci... Bu hızlanmada, kendinizi "biraz erken yaşlanmış" saymanızın da rolü oldu mu?

E, bir bakıyorsun, içdenin kokusu değişmiş sanki. Yahu, içde çiçeğin kokusu değişir mi?.. Peki, nedir değişen?.. Gençliğimde, 40 yaşını göremem diye düşündürdüm hep. Yani, öyle samimiyet gibi bir telaş yok!

"Kasrganın Gözü", "Susmak Nasıl da Yarıyor İnsanı" ve "Korkağın Türküsü". Bu üçleme planlı bir çalışma mıydı?

Türkiye'de, şu son yıllarda yaşananlar konu edinildiği ve olaylar sona ermeden yazıldığı için, öyle en baştan planlı üç roman olamazdı. "Kasrganın Gözü"nü yazmamış olsaydım, sonraki romanlar da yazılmış olmazdı. Tarihsel akış bakımından birbirini izleyen ve bitiren üç roman yazdım. Sonra-

Yıllar sonra Sait Faik Armağan'ı aldığınız

başlayanlar için şöyle bir önerim vardır: Kendine bir yazar seç. Ama ondan farklı ol.

Yıllar sonra Sait Faik Armağan'ı aldığınız

dan yazılan romanın en büyük derdi, öncekinden farklı olmak derdirdi. Böylece, üçlemenin kitapları birbirleriyle yarışan kitaplar oldu. Bu bakımdan da hoşnutum ben.

Özellikle yeni romanınız "Korkağın Türküsü"nü nasıl değerlendirmek gerektiğine bir türlü karar veremedim. Şiir yazdınız ama şiirsel metinleriniz var.

Daha başlangıçta, derdimi anlatmayı dert edindiğim için, yazdıklarında bir öykü kavramı ağır basıyor diyebilirim. Kitapların o görülme-yen mimari yapısı da bu duygunun etkisinde belirleniyor çünkü. Bir de şu var: Yazarken, bir şiire çalışıyor gibi yazmayı severim ben. Yazdıklarımı-denetlemek için-yüksek sesle okurum. Bu arada şiirsel bir ses duyduğum olur. Ama şiirler kızdırmayalım: Yazdıklarım şiir değil. Hadi, biraz kızdıralım: Kötü şiir hiç değil.

Fahrettin Demir sizin için yaptığı bir değerlendirmede "Tosuner'de hiç değişmeyen, belki de Tosuner'in yazın yaşamının özü diyebileceğimiz bir nokta var: Öykü, roman, tiyatro... Hangi tür olursa olsun tümünü içindeki çalkantı sızdırıyor olmasın..." Bu nasıl bir çalkak ki bunca yıldır sızıyor?

Fahrettin Demir, Kocaeli'nde yaşayan bir edebiyat tutkunu olarak yazmaya çok emek harcadı. Ne yazık ki, onunla bir araya hiç gelemedik. Telefonda konuşuk birkaç kez, hepsi bu. Onun bu övgüsü için ben şimdi ne diyeyim ki, Kadir!

Siz mi hayata borçlusunuz, hayat mı size?

Borçlu olan yok. Ama ben alacaklıyım desem çok yanlış olmaz.

Ne zamandır Kadıköy'de yaşıyorsunuz? Kadıköy'de yaşamak size ne kattı?

1970'in ilk yıllarında Suadiye'de oturmaya başladım. Yazarlar Sokak. Okullar açılacağı zaman her yer ıssızlar, üç bakkaldan ikisi kapatıp giderdi. Leman Hamm ile evlenince de önce orada oturduk, sonra Feneryolu'na taşındık. Egemen Sokak. "Bir tatlı huzur...". Üsküdar Amerikan'da öğretilirdi Leman, sonra da o nedenle bu yakada oturduk hep. Sonra ben emekli olmaya karar verince-biraz daha uzadur diye-Bostancı'ya taşındım. İşte, Hatay var Bostancı'da. Ama yürütmekte zorlandığım için, eskisi kadar sık gelemiyordum.

Necati Tosuner mutlu mu?

Yann. Yarnn daha mutlu olacağım.

"BİR UZUN YOL ÖYKÜSÜ: NECATİ TOSUNER"

12 Haziran 2014 Perşembe günü, Kadıköy Belediyesi Barış Manço Kültür Merkezi'nde saat: 19.30'da Türkiye Yazarlar Sendikası tarafından "Bir Uzun Yol Öyküsü: Necati Tosuner" etkinliği düzenleniyor. Göl-sün Gökalp tarafından

• sunulacak etkinlikte Mustafa Köz, Egemen Berköz, Mürhan Beykan, Behçet Çelik, Leyla Ruhan Okyay ve Nalan Barbarosoğlu Necati Tosuner'i

• anlatacak. Semih Gümüş de etkinliğe bir bildiri ile katılacak. Etkinlikte Kadir İncesu tarafından hazırlanan bir slayt gösterisi de yapılacak.

• Ücretsiz etkinliğe tüm edebiyatseverler davetli!

